

**TEGEN DE KWAKZALVERIJ**

REDACTIE-ADRES: J. Th. Balk, Keeverberg 54, Amsterdam-Z.

Opgericht 1 januari 1881

**homoeopathie****I, door****a. p. n. de groot**

Van de Haagse homoeopathische arts A. van 't Riet werd het volgende schrijven ontvangen.

Geachte Collega,

Mij werd toegezonden een knipsel uit het orgaan van de Vereniging tegen de Kwakzalverij. Hierbij doe ik te Uwer informatie <sup>1)</sup> de syllabus toekomen, die de studenten aan de Vrije Universiteit bij hun studie gebruiken.

Overigens wijs ik erop, dat ik geen „homoeopaat” ben, maar arts; de aanduiding op de Groninger aankondiging berust op 'n misverstand.

Met collegiale groet,  
w.g. Van 't Riet.

Bijgevoegd was een stencil over: Homoeotherapie (samenvatting), waarvan § 2 luidt:

**W e r k z a a m h e i d.**

Niet zelden blijkt juist het h.p. middel (afkorting voor homoeopathisch middel, red.) bijzonder **w e r k z a a m** voor de „bijbehorende” ziekte, wat men op het eerste gezicht niet zou verwachten; Kina — malaria, digitalis — hartziekte, sommige corticosteroiden en lupus erythematosus enz.,. Toch is het minder vreemd dan het lijkt, daar zowel ziekteverschijnselen als geneesmiddeleffecten op goede gronden als **h e i l z a m e** reacties op het organisme te beschouwen zijn. Het h.p. middel is dan ook niets anders dan een specifiek **p r i k k e l** middel, dat bij vele ziekte toestanden aangewezen kan zijn, met name daar,

waar chirurgische, substitutie- of andere „prothese” therapie (waartoe ook de antibacteriële therapie wel gerekend wordt) niet mogelijk is. En dat is bij het merendeel van de patiënten, vooral buiten het ziekenhuis het geval.

Deze reactie van de privaats- docent in de Homoeopathie is een gevolg van onze publicatie onder het hoofd

**HOMOEOPATHIE**

in het nummer van december 1966, pag. 4, waarin — onder meer — werd vermeld:

... „Ik wou wel eens een homoeopatisch arts een appendicitis met D 12 zien genezen!” en verder:

„De homoeopathische huisarts is medisch-ethisch al niet zoals het hoort”. De heer A. van 't Riet is privaats- docent aan de Vrije Universiteit te Amsterdam; hij is als arts in Den Haag gevestigd. . . .

Zijn status was hiermede voldoende uit de doeken gedaan, de tweede alinea van zijn schrijven had dus achterwege kunnen worden gelaten.

Wat de eerste alinea betreft geeft de „informatie”, zoals die is neergelegd in § 2 van de syllabus, eigenlijk een testimonium paupertatis aan die artsen, die zich in het publiek aankondigen als arts voor homoeopathie.

Hun specifieke benadering toch van een patiënt blijkt, met name daar waar de chirurgische, substitutie- of andere „prothese” therapie (waartoe ook de antibacteriële therapie wel gerekend wordt) levensreddend kan zijn, niet in aanmerking te komen. Maar dat betekent nuchter gezien, dat de arts, die zich uitgeeft als arts voor homoeopathie, in feite al zijn patiënten, lijdende aan een ziekte, passende in de bovenvermelde groepen, voor medische bijstand zal moeten verwijzen naar collegae, die zich niet onder een bepaald mom aan den volke presenteren.

Ons bezwaar is, dat ze dit niet doen, doch zelf deze patiënten niet-homoeopatisch behandelen. Wij kennen

gevallen, waarbij zonder gewetens- bezwaar grote doses insuline worden ingespoten en zelfs wel hoge doseringen morphine regelmatig worden voorgeschreven.

Door het niet-homoeopatisch behandelen in al deze gevallen voldoet de homoeopathische arts aan zijn plicht als arts, maar hij verzaakt daarbij zijn — openlijk aangekondigde — principiële instelling. Op de achtergronden, waarop de aankondiging van het attribuut „homoeopatisch” berust willen wij hier niet dieper ingaan; wij vertrouwen erop dit gevoelig aan het zakelijk inzicht van onze lezers te kunnen overlaten.

Wèl willen wij deze artsen, als wier exponent we de enige privaats- docent in den lande, A. van 't Riet, mogen aanduiden, op het het volgende wijzen. Op 18 april 1914 werd, onder de roepnaam „Homoeopatisch Ziekenhuis” te Oudenrijn bij Utrecht een ziekenhuis geopend, waarvan de bestuurders verwachtten, de opgenomen patiënten een zuiver homoeopathische medische verzorging te kunnen laten geven. Dit inzicht bleek in de praktijk niet doorvoerbaar, hetgeen betekende, dat later moest worden overgegaan tot het opnemen O O K van patiënten, die niet volgens het gestelde ideaal werden behandeld. Desondanks bleef de — in feite misleidende — naam gehandhaafd tot men nu, bij de nieuwbouw van het ziekenhuis, ook tevens tot vernieuwing van de naamgeving besloot en — meer der waarheid getrouw — de nieuwe naam „Ziekenhuis Oudenrijn” gaat voeren. Zal ooit — en zo ja wanneer — vragen wij ons af de gewraakte groep artsen de moed kunnen opbrengen dit lichtende voorbeeld te volgen door ook wat hun betreft het camouflerende epitheton te laten vallen en zich aan den volke voor te doen louter onder de — eerlijker — titel van arts tout court?

A. P. N. DE GROOT

**BIJ DIT NUMMER  
BEHOORT EEN BIJLAGE**

**Wetenschappelijk niet-verantwoorde gezondheidsbemoeyenis is KWAKZALVERIJ**

## Man met oliekuur

# Kantonrechter te Zevenbergen legt lid NWP 1000 gulden boete op

OP 26 OKTOBER 1966 stond voor de Kantonrechter in Zevenbergen terecht S. C. H., „heilpraktiker“-homoeopaat in B., volgens zijn verklaring aan de politie erkend lid van de Nederlandse Werkgroep van praktizerende genezers (N.W.P.), zulks ter zake van overtreding van artikel 436 Wetboek van Strafrecht. Verdachte gaf toe een patiënt te hebben betast, bloeddruk te hebben gemeten, een diagnose te hebben gesteld en geneesmiddelen te hebben voorgeschreven. Hij had voor zijn behandelingen verscheidene malen geld ontvangen. Ook dit erkende hij. De patiënt was — niet tengevolge van het optreden van verdachte — na operatie in een ziekenhuis overleden.

Verdachte verklaarde, dat hij een roeping had en een ervaring van 30 jaar had verkregen. Hij beweerde een be-

gaafdheid te bezitten en vele mensen gelukkig te maken, honderden in liefde te genezen en soms te helpen waar een arts dit niet kon. De oliekuur die hij had voorgeschreven, had volgens hem geen kwaad gesticht. Hij bood de Kantonrechter uit een dikke tas literatuur terzake aan.

De Kantonrechter ging niet in op het aanbod en veroordeelde verdachte conform requisitoir tot een geldboete van f 1000.—. Hij overwoog hierbij, dat verdachte, door de patiënte in behandeling te nemen en te houden, de arts de gelegenheid heeft onthouden een juiste diagnose te stellen, en voor de patiënt gevaar heeft geschapen. Verdachte verklaarde onmiddellijk in appél te willen gaan, maar is tot heden niet daartoe verschenen.

## Toch tv-reclame voor geneesmiddelen

HOEWEL HET BESTUUR van de Nephopharm, de vereniging van fabrikanten van pharmaceutische artikelen, gekant is tegen televisiereclame van geneesmiddelen zal men toch reclame voor geneesmiddelen op het tv-scherm zien. In de Eerste Kamer heeft staatssecretaris Bartels medegedeeld, dat men bij het toestaan van deze reclame rekening had gehouden met het feit, dat in de ons omringende landen wel dergelijke reclame wordt gegeven, die in een belangrijk deel van ons land op de beeldbuis is op te vangen. Onverantwoorde reclame mag het bij ons zeker niet zijn.

Bij de replieken merkte mej. Vuylsteke (kvp) hierover nog op, dat ook Zwitserland door dergelijke landen wordt omgegeven, maar toch geen reclame op de tv voor geneesmiddelen kent, ondanks de belangrijke Zwitserse geneesmiddelenindustrie. Zij meende, dat men hier te lande was gezwicht voor de druk van buitenlandse ondernemingen. In ieder geval zal haars inziens de KOAGG, de raad welke de pers adviseert omtrent het al dan niet opnemen van advertenties voor geneesmiddelen, voor de reclame op televisie een stringenter controle moeten uitoefenen.

Staatssecretaris dr. Bartels zegde toe, zich over deze kwestie nog eens nader tot de Reclameraad te zullen wenden.

## Mr. JACOBSON OVER CROISET

*Mr. J. D. JACOBSON, DE Antwerpse advocaat, die een formidabele kennis bezit van de paranormaal geachte verschijnselen, zoals onze Belgische vrienden dat zo treffend formuleren, is onlangs een paar maal geïnterviewd door de Vara. Beide keren voor de radio. De eerste keer over z.g. wonderbare genezingen die door kwakzalvers werden bereikt, de tweede keer over Croiset, die in Australië faalde (Zie het Maandblad van december 1966). Mr. Jacobson wist nog meer gevallen, waarin Croiset zich had vergist. O.m. de zaak van de kleine Martha Debruine, die in januari 1962 in Kortrijk verdween en waarvan hij het lijk had zien drijven in de Leie. Croiset gaf zelfs een uitvoerige beschrijving van haar moordenaar, een ongeveer 45-jarig man. Naderhand bleek dat het slachtofferje gewurgd was door een 15-jarige knaap die het lijk verborgen had in de kelder van een verlaten huis.*

## GOEDE DEFINITIE

OID-MINISTER CALS heeft onlangs te Amsterdam, bij de opening van de tentoonstelling van kampeerwagens in de RAI, verklaard zich te herinneren van zijn filosofische studie, dat een goede definitie omkeerbaar is. „Vrij... dan de caravan“, zoals het motto van de tentoonstelling luidde was een goede definitie, want men kan ook zeggen: De caravan... dan vrij. Wanneer wij een en ander toepassen op het motto, dat men op de voorpagina van ons maandblad aantreft dan kan men tot de conclusie komen, dat ook dit een voortreffelijke definitie is. Wetenschappelijk niet-verantwoorde gezondheidsbemoeyenis is kwakzalverij. Kwakzalverij is gezondheidsbemoeyenis, die wetenschappelijk niet verantwoord is!

## Dwaas spektakel

„IK VIND HET een schande, dat men zulk een dwaas spektakel tot nut van christelijke goede werken durft geven. Dit is weer een middel om de lichtgelovigheid aan te wakkeren“, aldus het oordeel van de Belgische bestrijder van allerlei occulte onzin en kwakzalverij, prof. Bessemans. Het gold hier het optreden in Antwerpen van „professor Benevoli, de wetenschapsmens met Europese faam“ ten bate van de Francaanse missie in Chili. In het affiche, dat mr. J. D. Jacobson uit Antwerpen ons onlangs deed toekomen, bleek dat men er niet voor terugdeinsde om te beweren: „Het is bewezen, dat professor Benevoli met één woord of door handoplegging zieken genezen huiswaarts stuurde“. Men moet maar durven!

Mr. Jacobson heeft een aanklacht ingediend op grond van de Belgische wet van 1892. Prof. Benevoli heet in werkelijkheid Van der Bauwede. „Hij heeft zelfs de naam gestolen van de grote Benevol, een van de grootste illusionisten van deze eeuw“, aldus de heer Jacobson. „Ik heb Benevol zeer goed gekend en was zeer bevriend met hem. Hij hypnotiseerde ook mensen op de scène, maar gaf toe, dat dit een variété-spektakel was. Nooit beweerde hij, dat hij een „Wetenschapsmens“ was of dat hij mensen genezen kon „met één woord of door handoplegging“. Iemand, die dit durft beweren, is in mijn ogen geen eerlijk en rechtvaardig man“. Die laatste bewering was, ter verdediging van „professor Benevoli“ namelijk gedaan door pater Theofiel de Belder O.F.M. van de Francaanse Missieprokuur te Antwerpen.

# TEGEN DE KWAKZALVERIJ

## Een poging de onbevoegden te verdedigen

IN HET TIJDSCHRIFT „Lichaam en Geest” troffen wij in een bijlage, „Natura sanat” getiteld, een artikel aan van mr. G. E. Kruseman. De bijlage is een publicatie van de NWP (Nederlandse Werkgroep van Praktizerende Genezers). Met enige nadruk staat boven aan het artikel „nadruk toegestaan”. Van die gelegenheid willen wij gebruik maken, maar niet zonder het artikel van de heer Kruseman van een commentaar te voorzien.

De heer Kruseman is lid van de commissie, die een rapport uit zal brengen over de onbevoegde uitoefening van de geneeskunst, de commissie die kortweg, naar de voorzitter wordt aangeduid als de „commissie-Peters”. De officiële naam van de op 9 december 1965 door staatssecretaris Bartels geïnstalleerde commissie luidt: „Commissie onbevoegde uitoefening der geneeskunst” maar het is tekenend, dat mr. Kruseman, pleitbezorger, nu al vele jaren, van de onbevoegde genezers, zorgvuldig dat woord onbevoegde vermijdt. Want deze rechtsgeleerde zet onder zijn naam, en het is met vette letters afgedrukt in „Natura sanat”: „Lid van de Staatscommissie voor de niet-officiële geneeskunst”. Welnu, zo heet, gelijk bekend, die commissie volstrekt niet!

Het artikel is overigens verhelderend voor de tactiek die de heer Kruseman zal volgen bij zijn optreden in de commissie. Hij poogt wat hij noemt de „officiële geneeskunde”

DOOR DE ENORME uitbreiding van onze feitelijke kennis en dank zij de fantastische ontwikkeling der techniek beschikt de moderne arts over vroeger onbekende mogelijkheden. Niettemin neemt het aantal der patiënten dat bij de arts geen baat vindt en zich — veelal met succes — wendt tot genezers, die geen medische opleiding hebben gehad, gestadig toe.

Voor een verklaring van deze schijnbare tegenstrijdigheid knoop ik, aldus mr. Kruseman, allereerst aan bij een algemeen bekend verschijnsel:

Zelfs bij de ergste griep-epidemie blijft een deel van de bevolking vrij, hoewel de kansen op besmetting volkomen gelijk liggen. Het is dus duidelijk, dat hier, naast het virus, een tweede factor in het spel is, die wij „weerstand” plegen te noemen. Eveneens staat het vast, dat het organisme van nature dergelijke indringers — zij het op wat langere termijn — op eigen kracht baas kan.<sup>1)</sup> Die „weerstand” en deze „kracht” vormen tezamen het vermogen van elk organisme om zichzelf gezond te houden resp. om die gezondheid te herstellen door een stoornis op te heffen.

De erkenning van dit simpele levensfeit werpt tevens een duidelijk licht op de huidige, officiële geneeskunde. Deze richt zich namelijk bij infectieziekten uitsluitend tegen de ziekteverwekker en bij interne stoornissen in eerste instantie op het orgaan, waar de kwaal zich uit. In wezen wordt aldus de zaak van de verkeerde kant aangepakt. Want, evenmin als de virus en bacillen de eigenlijke bron van het kwaad betekenen, is — afgezien van aangeboren gebreken — de oorzaak, of beter gezegd: de oorsprong van een orgaan-aandoening in dat orgaan te vinden. Dat volgt reeds uit het woord zelf. Een „orgaan” is immers een uitvloeisel van — en ondergeschikt aan — een grotere eenheid en een hoger gezag. Diezelfde verhouding bestaat tussen het lichaamsorgaan en het organisme. Een mankement aan of een storing in de werking van het eerste, betekent als regel dat het laatste (als geheel) niet goed functioneert. Dit gebrek of tekort vertoont zich dan in het lichaamsgedeelte dat, in verband met zijn bouw en/of de daarin gestelde eisen, de zwakste schakel in de keten uitmaakt, zodat dáár de weerstand tekort schiet.

— de bevoegden, derhalve, maar hij heeft een hartgrondige afkeer van de scheiding tussen bevoegden en onbevoegden!  
— het odium op te leggen van een groep weliswaar wetenschappelijk gevormde lieden, die echter bij al hun wetenschappelijke scholing, alleen maar aantoonbare afwijkingen kunnen genezen, en „nauwelijks aandacht aan het organisme als geheel” schenken.

Maar dan de onbevoegde: die ziet de mens als een geheel, hij heeft „de mens” nog niet uit zijn gezichtsveld verloren. Dit typische pleidooi van een pleiter, die voor zijn cliënt, de NWP een zo gunstig mogelijke voorstelling van zaken moet geven ten detrimente van de tegenpartij, culmineert wel in de bewering dat de NWP is uitgegroeid tot „de pleitbezorger voor een — letterlijk vitaal — aspect van de volksgezondheid”.

Wij geven het artikel hieronder in zijn geheel weer, ook met de beide voetnoten, waarin — en wel in noot nr. 2 — de voorzitter van de Vereniging tegen de Kwakzalverij wordt aangevallen. Een van onze bestuursleden schreef een commentaar, dat wij aan het slot, met een vette letter gezet, laten volgen. Hieronder dus, op smallere kolom, het artikel van de heer Kruseman uit Laren (N.H.), dat hij de titel gaf van „Welke betekenis hebben de genezers voor de gezondheidszorg?”

Deze principiële denkfout der officiële geneeskunde, aldus mr. Kruseman, wordt bij infectieziekten verdoezeld door het frappante resultaat der antibiotica. Dit resultaat doet die paar procent der gevallen over het hoofd zien, waarbij het bedenkelijke en soms fatale neveneffect van deze middelen duidelijk aantoonde, dat het natuurlijke genezingsproces niet straffeloos kan worden kortgesloten. Daarentegen treedt uit het veelal uitblijvende resultaat van een behandeling van orgaanbreken en functiestoornissen langs de weg der officiële geneeskunde duidelijk naar voren, dat zij in wezen symptomen bestrijdt en niet gericht is op het eigenlijke tekort waaraan het organisme als geheel, ofwel het „gestel”, mank gaat.

Nog duidelijker spreekt dit alles in die gevallen waar, ondanks toepassing van de wetenschappelijke onderzoeksmethodes, geen afwijking door de handelende artsen en specialisten kan worden vastgesteld, zodat zij slechts af kunnen gaan op de klachten van de betrokkene. Nu zou men kunnen stellen — ja, de officiële medische denkwijze volgende, zou men dat eigenlijk moeten doen — dat dergelijke mensen niet

„werkelijk” ziek zijn. Daar gelaten of zulk een beperking van het begrip „ziekte” wetenschappelijk verantwoord kan worden, is zij — sociaal gesproken — zeker onaanvaardbaar. De symptomen immers — de pijn, de moeheid, de verlamingsverschijnselen enz. — zijn reëel en vormen een werkelijk lijden of gebrek.

Deze korte uiteenzetting maakt het duidelijk, waarom de officiële medische wetenschap op een zo uitgebreid gebied van kwalen en klachten faalt. Zij is immers, mede door haar ver doorgevoerde specialisatie, vrijwel volledig ingesteld op het bestrijden van „echte” ziekten en op het behandelen van organen. Zij schenkt nauwelijks aandacht aan het organisme als geheel, laat staan aan de zieke-zelf als mens, die meer is dan een lichaam alleen. Dientengevolge moet zij tekortschieten bij algemene „gestelskwalen” en eerst recht indien de psyche er een rol bij speelt. Hier valt namelijk niets te bestrijden, noch iets plaatselijk te beteren, doch hier moet het herstelvermogen van het organisme gesteund, geactiveerd of van remmingen bevrijd worden. Bovendien is hier de mens-zelf in het geding, die als zodanig veelal niet vatbaar is voor geneesmiddelen, doch wel voor beïnvloeding door een ander mens in welke vorm dan ook.

Nu zijn er 'n aantal andere — oudere — richtingen der geneeskunst, zoals de homoeopathie, de chiropraxie en osteopathie, de kruidkunde, de akupunctuur, de Yoga-therapie, de anthroposofische geneeskunst, de naturistische diëtië, de heilpedagogie, de Kneipp- en Priesnitz-therapie, enz. die gemeen hebben, dat de zieke-zelf en niet de ziekte, laat staan het verschijnsel, in het centrum staat. Hier ligt het terrein der genezers. (In Nederland zijn er slechts enkele tientallen artsen, die één van deze me-

thodes toepassen.) Daarnaast zijn er dan de magnetiseurs, die de meest oorspronkelijke geneeskunst uitoefenen, waarbij het accent geheel ligt op een persoonlijke geneesvermogen, dat van mens tot mens werkt en waarvan de werkzaamheid niet kan worden ontkend, ook al kunnen wij het niet onder enige natuurwetenschappelijke noemer rubriceren.

Tezamen genomen is de situatie dus zo dat de tegenwoordige aan onze universiteiten gedoopte „officiële” geneeskunst als gevolg van haar eenzijdige gerichtheid<sup>2)</sup> op bepaalde gebieden althans uiterlijk gezien ongehoord veel vermag, doch vrijwel machteloos staat tegen de bovenomschreven, veelal chronische, orgaan-aandoeningen en gestelskwalen. In deze lacune, die, in verband met ons huidige, onnatuurlijke leven en de spanningen, waaraan de mens van vandaag blootstaat, steeds groter en dreigender wordt, kunnen dus slechts al die andere, door de genezers uitgeoefende, vormen van geneeskunst voorzien.

Voor wie deze situatie vanuit het gezichtspunt van de lijdende mensheid beziet is het duidelijk, dat de enig juiste oplossing gelegen is in samenwerking tussen de beide richtingen en tussen degenen, die hen vertegenwoordigen, op basis van een wederkerige erkenning van elkanders betekenis. Alleen zó kan de patiënt ervan verzekerd zijn, dat hij de beste kansen op genezing krijgt. Helaas vertoont zich in ons land het tegendeel van een dergelijke samenwerking doordat de genezers — die, zoals boven gezegd de vertegenwoordigers bij uitstek van de „natuurlijke geneeskunst” zijn — door de uitoefening daarvan als beroep inbreuk maken op de wet.

Hierdoor wordt echter tevens de merkwaardige betekenis van de N.W.P. (Nederlandse Werkgroep van Prakti-

zerende genezers, Centraal Bureau: Van Lenneplaan 16, Hilversum, telefoon: 4 22 87) onderstreept. Deze organisatie is immers meer en meer uitgegroeid tot de pleitbezorger voor een — letterlijk vitaal — aspect van de volksgezondheid. Dit aspect wordt door de officiële geneeskunde niet meer behartigd en raakt onder het ambtelijk bestel der gezondheidszorg eerst recht in de knel: het aspect van de zieke mens, die beter wil worden, doch die de weg naar die beterschap niet vinden kan in de al te zakelijke spreekkamer van de al te geleerde artsen en specialisten, wier wetenschap „de mens” uit haar gezichtsveld verloren heeft.

Voor de N.W.P. daarentegen staat bij alles wat zij doet — moge het betrekking hebben op het treffen van regels voor een verantwoorde praktijk-uitoefening, op de verzorging van haar tijdschrift, op de herziening van de wet of op (dit jaar nog) het maken van een doordachte opleiding — de patiënt centraal.

Ditzelfde geldt voor de genezers die lid van haar zijn. Zij willen zich niet vergelijken met de arts, laat staan hem beconcurreren. Zij willen slechts een taak vervullen, die voor de moderne wetenschap onvervulbaar is geworden:

De taak van dienstbaarheid aan de zieke mens.

K.

<sup>1)</sup> Dit houdt niet in, dat het organisme daarin altijd slaagt. — K.

<sup>2)</sup> De onderstreeping van één kant van een geheel vormt de grondslag van de karikatuur. Zulk een lachwekkende vertekening van de werkelijkheid levert de arts A. P. N. de Groot, voorzitter van de Vereniging tegen de kwakzalverij in het decembernummer van het maandblad dier vereniging. Daar rekent hij namelijk elke arts, die de homoeopathie aanhangt, onder de kwakzalvers, omdat „met D-6” (aanduiding in cijfers van de mate van verdunning van het homoeopatisch geneesmiddel — K.) „niets gedaan kan worden tegen... een blindedarmontsteking”. Niemand uit de kringen der officiële geneeskunde verheft zijn stem tegen deze inbreuk op de logica en het fatsoen. Begrijpelijk, want in deze karikatuur tekent zich inderdaad de onvruchtbare eenzijdigheid af, die de schoolgeneeskunde als geheel kenmerkt. — K.

**IK MEEN, DAT** met een kort commentaar op bovenstaand artikel kan worden volstaan. Ik zou de intelligentie van de lezers van ons blad onderschatten door te veronderstellen, dat zij niet, ook zonder een wederwoord, de voosheid van de argumenten uit het stuk zouden onderkennen.

Ik wil mij, gedachtig aan de spreuk van de schoenmaker en de leest, niet, zoals de schrijver, op medisch gebied begeven. Ik wil slechts als jurist wijzen op de onlogische gedachtengang in zijn artikel ontvouwd.

Wat is, onthuld van veel verdoezelende woorden, de redenering van Mr. Kruseman?

Hij onderscheidt tussen officiële geneeskunde en die der genezers. De eerste richt zich bij infectieziekten tegen de ziekteverwekker en bij interne stoornissen op het betreffende orgaan, terwijl de genezers kijken naar de mens als geheel.

Ik breng deze redenering over op het gebied, waarop Mr. Kruseman, blijkens zijn titel geacht moet worden meer thuis te zijn, het juridische. Ook op dat terrein zou men kunnen spreken over de officiële wetenschap (waarbij het woord „officiële” eigenlijk misleidend is, want onofficiële wetenschap is geen wetenschap) en de niet-officiële. De beoefenaren van dat laatste, door Mr. Kruseman op het gebied van de geneeskunde „genezers” genoemd, heten op het juridische terrein „beunhazen”. Om de parallel door te trekken, de eersten hanteren de wet en de jurisprudentie, de laatsten kijken naar het recht in het algemeen.

De beunhaas op juridisch gebied, is de kwakzalver op medisch terrein. Beiden kunnen niet fel genoeg bestreden worden, in het belang van de mensen, die de dupe dreigen te worden van hun praktijken.

Mr. J. E. G.

# Nachtmerrie in het "Spookhuis" van gebedsgenezer

RONDOM DE JAARSWISSELING heeft een inwoner van Voorburg, beurtelings in de bladen aangeduid als „gebedsgenezer” en „magnetiseur”, J. J. Smit, van zich doen spreken. Deze heer Smit woont in wat in de omgeving wordt genoemd „Het Spookhuis” aan de Vliet in Voorburg. De heer Smit woont niet alleen in het grote pand van een wasserij. In het huis verblijven namelijk de leden van de z.g. „Universele Christengemeenschap”, waarvan Smit de voorganger is. Bij deze affaire komt dan nog, op de achtergrond, de figuur van de directeur van de wasserij, de heer F. Waldeck.

De zaak kwam aan het rollen door wat een uitgetreden lid van de „Universele Christengemeenschap”, de heer R. Hartsuiker had verteld o.a. aan verslaggevers van Het Binnenhof en het Algemeen Dagblad.

De heer Hartsuiker had te kennen gegeven, dat de Voorburgse pyromaan, die de fabriek van Starlift in brand heeft gestoken — die tegenover het „Spookhuis” ligt — iemand zou zijn, die handelde onder dwang van de „paranormaal begaafde” heer J. J. Smit. Nu lieten de bewoners van het Spookhuis zich met Kerstmis niet onbetuigd. Uit de luidsprekers, voor deze gelegenheid op het dak aangebracht, schalden kreten zoals „Pyromaan, pyromaan, wij dagen u uit”. Tot drie uur 's nachts klonken protestsongs en andere muziek uit de luidsprekers, niet bepaald tot vreugde van de omwonenden, die er door uit hun slaap werden gehouden.

## Geroyeerd

DE HAAGSE COURANT wist te vermelden, dat de heer J. J. Smit op 15 oktober j.l. als lid van de Nederlandse Werkgroep van Praktizerende Genezers (N.W.P.) was geroyeerd. Dit zou de vrucht zijn geweest van een langdurig onderzoek, waaruit kwam vast te staan, dat de heer Smit zich bezighield met praktijken, die de N.W.P. ongewenst achtte. De heer Smit zou zich langs civielrechtelijke weg verzetten tegen dit roeyement.

Drie maanden lang was de heer Hartsuiker in de Universele Christengemeenschap. Hij kwam door ziekte van een familielid in contact met wat dan ook wel wordt genoemd de groep-Waldeck. Nu gelooft hij niet meer in de „behandelingen” door Smit, al dan niet door middel van foto's, die voor een aanzienlijke bron van inkomsten van de magnetiseur zouden zorgen. De heer Hartsuiker heeft met zijn echtgenote drie maanden in huize Waldeck

gewoond, omdat het daar veiliger zou zijn dan in zijn eigen huis. Aan de Haagse Courant vertelde hij hierover: „Er was nooit wat tussen mijn vrouw en mij. Maar daar bij Waldeck is het begonnen. Ze wilden ons uit elkaar hebben. Gelukkig is het op tijd goed gekomen. We leefden toen als kat en hond”.

## Voorspellingen

DE DRIE MAANDEN in het huis beleefde hij als een nachtmerrie. Ze probeerden Hartsuiker bang te maken met rookbommetjes, die 's nachts werden gegooid en door het op de deur trommelen. Hij ging ook mee naar West-Berlijn om bloemen aan de muur te leggen. Daar werd hij beschuldigd van spionage en dat was op slot van zaken de oorzaak van zijn uittreding uit de Universele Christengemeenschap.

In huize Waldeck gebeuren vreemde dingen. Van de auto van de heer Hartsuiker werden de banden doorgesneden — en de heer Smit had dit voorspeld. . . Naderhand raakte zijn auto in de brand.

Hartsuiker aarzelt geen moment als hij in zijn gesprekken met de pers de Waldeck-groep aanwrijft gebruik te maken van de goedgelovigheid en de hulpeloosheid van ongeneeslijk zieken. „Ze wilden publiciteit”, vertelt hij aan de verslaggever, „en dat hebben ze gekregen. Maar alle leden van de groep zijn het slachtoffer van de magnetiseur, al zullen ze dat nooit erkennen”.

Medio januari heeft de president van de Haagse rechtbank de heer Hartsuiker verboden zich voortaan wederom tegen publiciteitsorganen in bele-

digende zin uit te laten over de heer J. J. Smit, zulks op straffe van een dwangsom van 1000 gulden per overtreding. Smit had dit bij kort geding gevorderd. De beledigingen betroffen, volgens de president, de aantijging omtrent de pyromaan, het door de magnetiseur in brand steken van de auto en het feit, dat de heer Smit homoseksuele toenadering tot de heer Hartsuiker zou hebben gezocht. De president achtte echter niet bewezen, dat ook de heer F. W. Waldeck, de wasserij-directeur, persoonlijk beledigd is. Diens eis werd derhalve afgewezen.

Bij de behandeling van het kort geding had de raadsman van de heer Hartsuiker mr. K. W. Zieleman de zaak „een storm in een borrelglaasje” genoemd. En hij betoogde o.a. „Men vergeet welke beschuldigingen men zelf heeft geuit. Mijn cliënt (de heer Hartsuiker derhalve, red.) is er voor zijn uittreding van beschuldigd, dat hij spioneerde voor Oost-Duitsland en dat hij „van zijn Duitse contacten” brandbommen kreeg”.

„De beschuldigingen van spionage deed de heer Smit”, aldus raadsman mr. Zieleman, „als hij in trance was. Dan kon hij de verantwoordelijkheid afschuiven op de een of andere geestmeneer. Een betrekkelijk eenvoudig man als mijn cliënt kwam daar aanvankelijk van onder de indruk, tot dat hij ontdekte welke verschrikkelijke gevolgen dat ging hebben. Als deze volkomen incapabele lieden gaan vertellen wat er gaat gebeuren, kan dat tot een catastrofe leiden, want dat is levensgevaarlijk.

## Zoiets mag men niet adverteren!

DE IN AMSTERDAM gevestigde Keuringsraad Openlijke Aanprijzing Geneesmiddelen en Geneeswijzen heeft een verbod uitgevaardigd tot het plaatsen van advertenties, waarin het aanbrenge van een met één uiteinde over de grond slepende strip aan auto's als zijnde een middel tegen wagenziekte, wordt aangeprezen.

De raad heeft dit gedaan op grond van het feit, dat in deze advertenties een middel ter genezing of voorkoming van een ziekte wordt aangeprezen, terwijl dit middel in het geheel niet werkzaam is.

Enige tijd geleden adverteerde een warenhuis onder het motto „voer de statische elektriciteit van uw auto af en voorkom daardoor wagenziekte”.

Men zal zich herinneren dat wij in het nummer van augustus 1966 deze beweringen al als een „aardig stukje onzin” hebben gekarakteriseerd.

Daar wagenziekte een „bewegingsziekte” is, die met elektriciteit niets te maken heeft, worden er dus verwachtingen gewekt, die nooit gehonoreerd kunnen worden.

De strips, die door een firma in Sitard worden geïmporteerd, kosten ongeveer f 7,— en kunnen inderdaad dienen om de statische elektriciteit af te voeren, waardoor de kleine schok voorkomen wordt die men wel kan voelen als men zijn wagen aanraakt. Hetzelfde resultaat is ook te bereiken met een eenvoudige ketting, die volgens de Haagse Courant veel minder kostbaar is.

# NEEN, DOMINEE, GEEFT U MAAR GEEN MEDISCHE ADVIEZEN!

MAG EEN CHRISTEN van een magnetiseur gebruik maken? Die vraag werd in het damesweekblad *Prinses* van 17 december 1966 gesteld. Ds. A. Burghoorn uit Ede beantwoordde deze vraag. Hij kwam, na een vrij uitvoerig betoog, tot een gedeeltelijk bevestigend advies: "Maak er gebruik van als u merkt dat het helpt. Maar houd uw ogen goed open en doe het nooit zonder dat uw dokter er van op de hoogte is". Dat: „houd uw ogen goed open”, doet 't 'm! Verwacht ds. A. Burghoorn een dergelijke kritische instelling inderdaad bij de wat suggestiebele mensen, die de weg van de magnetiseur gaan? Van een zieleherder hadden wij wel wat meer inzicht in de menselijke natuur verwacht.

„Herhaaldelijk kon men lezen, dat er (magnetiseurs) wegens het „onbevoegd” — de aanhalingstekens zijn notabene van ds. Burghoorn — uit oefenen van de geneeskunst werden veroordeeld. De laatste tijd hoort men er nauwelijks meer van. Hoe komt dat? Is er een vereniging waarvan het lidmaatschap nu bevoegdheid verleent?” (Kom, kom, dominee, nooit van de wet op de Uitoefening van de Geneeskunst gehoord?)

Ds. Burghoorn ging naar anderen om zijn kennis op te frissen. Hij kwam niet bij de Vereniging tegen de Kwakzalverij, maar ging of all people, naar prof. dr. Tenhaeff. Diens antwoord volgt hieronder, en we willen er wel even de aandacht op vestigen, dat het een nogal genuanceerd antwoord is, dat de Edese predikant te denken had moeten geven. Want verderop uit zijn artikel blijkt, dat hij er van overtuigd is dat genezing voorkomt. Hier het antwoord van prof. Tenhaeff aan de vragende predikant:

„Inderdaad is er een Nederlandse Werkgroep van Genezers, die op grond van bepaalde voorwaarden een soort

certificaat van bekwaamheid uitreikt — maar medisch gezien blijft het een onbevoegd uitoefenen van dit beroep. Dat er wat minder processen voorkomen is begrijpelijk uit de omvang en de kwaliteit van het aantal mensen dat hiervan gebruik maakt! Wel is er nog onder het beleid van Minister Samkalden een stichting in het leven geroepen om deze zaken te bestuderen, waarin ook academici zitten. Wij zijn er dus mee bezig, maar staan er vooralsnog zéér kritisch tegenover. Zij het niet ge-

heel afwijzend. Ontegenzeggelijk zijn er genezers — ik gebruik liever dit neutrale woord — die zekere resultaten bereiken.”

„Aldus prof. Tenhaeff. Ik mag rustig zeggen dé gezaghebber; de man wat betreft de studie van paranormale verschijnselen, in ons land”, voegt ds. Burghoorn er aan toe. En inplaats van zijn lezeressen te adviseren, wanneer zelfs iemand als prof. Tenhaeff al erkent er zeer kritisch tegenover te staan: ga toch naar uw vertrouwde huisdokter! zegt hij; probeer het maar. Maar weet wel, dat U het op eigen verantwoordelijkheid doet...

Neen, dominee wij kunnen uw advies niet bewonderen.

## INDEX 1966

De cijfers hebben betrekking op de nummers van de maandbladen.

Aanzien van de arts	8
Aardstralenkastjes (en belastingen)	3
Acupunctuur	7
Aller Hande (kindertal en wichelroede)	7
Antibioticawet	3, 10
Anti-wagenziekestrip	8
Astrologie	4, 10, 11
Astroloog M. den Outer	11
Begroting 1967	12
Bejaardentehuis	6
Belastingen en aardkastjes	3
Beleidsaspecten, door A. P. N. de Groot	1, 2, 3
Beleidsaspecten (in de publiciteit)	4
Biohorma (rozebottels)	5
Breukbomen in Ide, Dr.	5
Broecke Hoekstra, mej. mr. Ten	4, 5
Chandu (horoscopen)	4
Chronische-zieke huisvrouw	11
Commissie-Peters *) (installatie)	1
— (commentaar)	3
Consumentengids	9
Cosman, H (astroloog)	4
Cosmetica	2
Croiset, Gerard	4, 11, 12
Diergeneeskunde, onbevoegde uitoefening	3, 6
Dierproeven, wet op ~	5, 7
Dixon, Jeanne (Amerikaanse „profetes”)	10
Eigen wegen zoeken (door patiënt)	11
Elektro-acupunctuur	7
Financiën vereniging	5
Funke, dr. H. H.	5
Gebedsgenezing	8, 9
Gerstebrood	2
Gezondheidszorg en — bescherming	12, 12
Gosker, J. W.	6, 9, 12
Goudsmit, mr. C. J.	3, 6
Groot, A. P. N. de	1, 2, 3, 4, 9
Hartog, prof. dr. C. den —	2
Heksenzalfjes in W. Duitsland	4
Helderzienden	6
Hengeveld, mej. E. H. †	5
Hightree farmaceutische handelsonderneming	7
Hoekendijk, Ben —, gebedsgenezer	8
Holthausen, dr. J.	11
Homeopathie	12
Honinghandel Holland	2
Hormonen in cosmetica	2
Hormoon preparaten	3
Horoscopen	4
Index over het jaar 1965	2
Jacobson, mr. J. D.	10
Jansma, J. R. (ingezonden stuk)	2
Jeneveretiketten in Nigeria	8, 9
Kindertal en wichelroede	7
Kleurstoffen in lippenstift	8

\*) De officiële naam luidt: Commissie onbevoegde uitoefening der Geneeskunst.

Kleynen, V. E. L.	6
Knap, H. A. A. R. (lezing)	5
Kruidenthandelaar, H. (Zaandam)	6
Kruse, Johann, Duitse heksenbestrijder	4
Kwakzalvers onder artsen	12
Kwakzalver Jean Chéruy, Merksem, België	4
Kwakzalver uit Katwijk	7
Kwakzalver, 51-jarige J. v. d. M. uit Schaesberg	6
Kwakzalver „prof.” Wings, alias Carolus Vleugels	1
Ledenvergadering van 30 april	5
— van 26 november te Utrecht	12
Lezingen (dokter Aalberse en de heer Lambrechts)	2
Lippenstift (kleurstoffen in —)	8
Maasbach, Johan (gebedsgenezer)	9
Magnetiseur Koek (Apeldoorn)	7
Magnetiseur A. Spreen (Den Haag)	11
Medium. Het — en het kussen	6
Mieremet, Jac. J. (astrologie)	4
Motieven patiënten kwakzalvers	10
Ned. Werkgroep van Praktizende Genezers (N.W.P.)	9
Noord, J.	12
Opus 13 (televisie-uitzending)	12
Oude man (bezetenheid)	6
Oud op nieuw, Van —	1
Outer, M. den —, astroloog	11
Paard, Tellend —, „Kluge Hans”	7
Papapsychologen	6
Penicilline in de melk	10
Portret van een ziekenhuis (boekbespreking)	8
Prosana-stuifmeel	2
Psychometrist A. Spreen (Den Haag)	11
Putto, J. A.	1
Radio-actieve „wonder”-buisjes	4
Radio en t.v., gevaren van —	6
Reorganisatie Vereniging tegen de Kwakzalverij	12, 12
Rijksinstituut Geneesmiddelenonderzoek	3
Slaappillen	10
Slangehuid tegen reuma	1
Slankeidjacht	9
Smeerbalsem tegen hartkwaal (Schiedamse apotheker)	7
Snijders, ir. C. J. (astrologie)	4
Spiritistische seance (van mevr. Timmerman, Zaandam)	12
Sprekuren parapsychologen	6
Stuifmeel als voedingsmiddel	2
Televisie	1
Televisie-reclame	1, 6
Televisie-uitzending Opus 13	12
Toverdokter (Zuid-Afrika)	9
Vacupan, inval bij —	12
Vasolastie	9
Visiersbalsem	2
Vivisectie	5, 7
Volksgezondheidsnota 1966	8
Wegslapen lichaamsgewicht	5
Wetsoverstreders (commissie-Peters)	1
Wettelijke status genezers	4
Wondercosmetica	2
Zeeuws zalfje (mevr. De Waal)	3
Zeewater als geneesmiddel	8
Zwangerschapstest in Engeland	10

Bestuur van de Vereniging tegen Kwakzalverij: A. P. N. de Groot, *Arts te Hilversum, Voorzitter*; E. Mijnaerends, *Tandarts te Amsterdam*; Mevr. J. W. J. Vermeulen te Haarlem, *Secretaresse*; L. Brest te Amsterdam, *Penningmeester*; Mr. J. E. Goudsmit, *Kantonrechter te Haarlem*; J. J. Aukema, *Dierenarts te Steenwijk*; Mr. J. D. van den Berg, *Rechter te Arnhem*; J. E. Bouter, *Apotheker, Farmaceutisch Inspecteur van de Volksgezondheid te Zwolle*; P. L. Stal, *Arts te 's-Gravenhage*; J. van Baak, *Dermatoloog te Utrecht*; J. M. de Haas, *Tandarts te Heemstede*; mej. drs. P. H. van Marle, *Apotheker te 's-Gravenhage*; J. W. Gosker, *Inspecteur van Politie te Arnhem*; J. Noord te A'dam en M. Paulissen te Voorburg.

Lidmaatschap van de Vereniging incl. Maandblad min. f 7.50. voor studenten, verpleegsters, arts-, tandarts- en apothekers-assistenten en kraamverzorgsters f 2.50. Adres voor het opgeven van leden en abonné's: Oranjelaan 6, Hilversum. Penningmeester: L. Brest, Argonautenstraat 19a, A'dam-Z. Postgiro van de Ver. 32237 te Amsterdam. Gem. Giro K 1672.

Drukkerij SYSTEMA N.V.  
Amsterdam

Abonnement per jaar franco per post bij vooruitbetaling f 7.50 voor studenten, verpleegsters, arts- tandarts- en apothekers-assistenten en kraamverzorgsters ..... f 2.50

Correspondentie Oranjelaan 6, Hilversum.